

О. В. Дидик

orcid.org/0000-0002-4934-7780*аспірант кафедри політології, соціології і культурології
Харківського національного педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди*

МІЖНАРОДНА ДОПОМОГА УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРИРОДА ПОЛІТИКО-ІНСТИТУЦІЙНИХ БАР'ЄРІВ СЕРЕД КРАЇН ЄС

Вступ. На початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну Р. Персон та М. Макфол у своїй статті «Чого Путін найбільше боїться» чітко сформулювали ключовий політичний патерн Кремля: «Забудьте про його виправдання. Російський автократ не хвилюється про НАТО. Його лякає перспектива процвітаючої української демократії» (Person & McFaul, 2022). За твердженням низки впливових аналітиків (Kroeker, 2022; Martos, 2022; Person & McFaul, 2022; Williams, 2023), справжня причина агресії РФ – це не лише її геополітичні амбіції, а й екзистенційна загроза, яку становить для авторитарного режиму успішна демократія в Україні. Адже Україна, що сповідує європейські принципи свободи та верховенства права, створює різкий контраст із жорстокою автократією путінського режиму. З огляду на це, пропагандистські наративи, як-от «денацифікація» та «демлітаризація», які є інформаційним інструментарієм російської гібридної війни (Близняк & Гуменна, 2023, С. 146), лише приховують справжні, ідеологічно вмотивовані цілі агресії РФ.

Євроатлантичний та євроінтеграційний вибір українців, героїчно відстоюваний під час Помаранчевої Революції та Революції Гідності, сприймається режимом Путіна як найбільша небезпека (Ван Херпен, 2015; Кузьо, 2018; Магда, 2017; Ослунд, & Кубіліус, 2024). В умовах повномасштабної війни, героїчний спротив українського народу став продовженням цієї ідеологічної боротьби за демократичні принципи і цінності. Тому міжнародну підтримку України слід розглядати не лише через військово-економічне, а й глибоке аксіологічне (ціннісне) значення, що робить її інвестицією у зміцнення європейської безпеки та збереження демократичного світового порядку.

Виклики повномасштабної війни ініціювали системний перегляд зовнішньої політики України та сформували нові, ригористичні критерії оцінки міжнародного партнерства (Литвинчук та ін., 2024, С. 240). Війна виступила як критичний проєкційний інструмент, який верифікував істинну відданість партнерів високим демократичним стандартам навіть в умовах найвищих геополітичних ризиків. Відтак, пріоритетність двосторонніх відносин нині визначається не лише рівнем матеріальної підтримки, а й аксіологічною збіжністю (збігом цінностей) та консолідованою здатністю сторін розвивати довгострокові взаємні інтереси.

Цей підхід знайшов підтвердження у заявах найвищого керівництва, зокрема Генерального секретаря НАТО Єнса Столтенберга: «Підтримка України – це не благодійність, це інвестиція в нашу власну безпеку» (НАТО (2023)). Стратегічна важливість такої підтримки підкреслюється і Головою Стокгольмського форуму «Вільний світ» Г. Гокмарком, який зазначає, «Без свободи в Україні не буде миру, який настане лиш тоді, коли Росія зазнає поразки. Ця перемога має вирішальне значення не лише для України, але й для цілої Європи. Українці ведуть війну за всіх нас. Це війна не лише проти російської диктатури, а й заради свободи та безпеки Європи» (Ослунд, & Кубіліус, 2024, С. 7). Ця позиція підкреслює, що підтримка України є спільною європейською справою та стратегічним пріоритетом. Ця цілісна підтримка, що включає військову, економічну, фінансову та гуманітарну допомогу, є критично важливою для подолання соціально-економічних викликів війни і для сприяння євроінтеграційним реформам, що підтверджується заявами найвищого керівництва ЄС, зокрема Президентки Європейської Комісії Урсули фон дер Ляєн: «Україна може розраховувати на повну підтримку від ЄС. Ми готові взяти на себе провідну роль у міжнародних зусиллях з відбудови демократичної та заможної України» (European Commission; European Commission, 2024).

Незважаючи на задекларовану консолідовану підтримку України з боку інституцій ЄС та більшості країн-членів, на практиці міжнародна допомога не є однорідною та стикається зі значними політико-інституційними бар'єрами саме в Європейському Союзі. У вітчизняному та закордонному науковому просторі більшість праць зосереджені на військово-технічних чи макроекономічних аспектах, недостатньо уваги приділяючи політичній гетерогенності (неоднорідності) підтримки в межах ЄС та її кореляції з внутрішньою політикою країн.

Актуальність цього дослідження обумовлена нагальною потребою в системному аналізі чинників, що обумовлюють різний рівень та характер допомоги з боку країн-членів ЄС. До ключових чинників належать посилення впливу крайніх правих та популістських сил, які часто трансплюють проросійські наративи, та наявність проросійськи орієнтованих еліт в урядах окремих європейських країн. Ці політико-інституційні реалії створюють внутрішні дилеми в механізмах ухвалення рішень ЄС, гальмуючи та модифікуючи імплементацію стратегічної підтримки, що має вирішальне значення для стійкості України та конструювання європейської безпекової архітектури загалом.

Метою статті є системний аналіз форм, динаміки та політико-інституційних бар'єрів міжнародної допомоги Україні в умовах повномасштабної війни. Основним дослідницьким завданням є встановлення кореляції між позицією національних еліт (визначається історичним досвідом та ідеологічною орієнтацією) у країнах ЄС та обсягами/напрямами підтримки (військової, фінансової, гуманітарної). Гіпотеза дослідження полягає в тому, що рівень допомоги є прямою функцією внутрішніх політико-інституційних реалій, де історичний досвід імперського домінування РФ підвищує її, а популістські та проросійські наративи – знижують. Означений контекст обумовлює особливу значущість дослідження феномену неоднорідності міжнародної підтримки як чинника, що вимагає переосмислення стратегій адвокації інтересів України на міжнародній арені.

Методи дослідження. Дослідження побудоване на змішаному методологічному підході, що інтегрує кількісний аналіз емпіричних даних із якісним порівняльним аналізом для верифікації головної гіпотези. Матеріальна база включала три категорії джерел: 1) Кількісні дані від Ukraine Support Tracker (IFW Kiel) (Ferretti та ін., 2024) та Eurostat (Eurostat) для оцінки обсягів допомоги. 2) Нормативно-правові документи (Статут ООН, концепції НАТО, резолюції ПАРЄ/Європарламенту тощо) для оцінки ерозії безпекового порядку та інституційної кваліфікації агресії. 3) Наукова література, аналітичні звіти, офіційні сайти інституцій ЄС та інші академічні ресурси.

Для верифікації гіпотези застосовано комплекс аналітичних методів. Системний аналіз використано для оцінки дисфункціональності європейської архітектури безпеки. Контент-аналіз застосовано для категоризації наративів гібридної війни РФ та фіксації інституційного таврування агресора. Кореляційний аналіз слугував інструментом для встановлення зв'язку між кількісними показниками допомоги та якісними внутрішньополітичними чинниками. Ключовим методом став порівняльний політичний аналіз (кейс-стаді), який через зіставлення деструктивного кейсу Угорщини з конструктивними кейсами Польщі та країн Балтії довів, що політична орієнтація еліт є визначальною аксіологічною детермінантою підтримки.

Виклад основного матеріалу. Повномасштабна військова агресія РФ проти України (24 лютого 2022 р.) стала не просто порушенням, а жорстоким нівелюванням базових принципів післявоєнного світового порядку, інституційно закріпленого Статутом ООН (United Nations). Ця інвазія, розпочата РФ під зловмисним та необґрунтованим приводом та спрямована на суверенну українську державу, підтвердила дисфункціональність глобальної системи стримування та створила найбільший екзистенційний виклик для європейської безпеки з часів Другої світової війни. У цьому контексті міжнародна підтримка України переходить зі статусу акту солідарності в стратегічну місію коаліції демократичних сил, спрямовану як на відновлення порушеного міжнародного порядку, так і на адвокацію права України на суверенітет.

У відповідь на системний характер воєнних злочинів та брутальне порушення міжнародного права, низка міжнародних парламентських асамблей та національних парламентів країн-членів ЄС здійснила інституційну делегітимізацію Російської Федерації. Цей процес є критично важливим, оскільки він переводить проблему з геополітичного конфлікту в площину

щину кримінальної відповідальності та екзистенційної загрози демократії в Європі (Anghel, & Džankić, 2023; Genschel та ін. (2023).

Зокрема, кваліфікація злочинів РФ була диференційована на рівні європейських національних законодавчих органів та міжпарламентських структур. Дії Росії, що включають численні акти цілеспрямованого знищення українців, депортацію та насильницьке переміщення дітей, були офіційно визнані як геноцид парламентами семи країн ЄС: Латвії, Естонії, Литви, Польщі, Чехії та Ірландії. Це також було підтримано ПАРЕ та Парламентською асамблеєю НАТО. Російський режим кваліфіковано як державу-терориста, спонсора тероризму або терористичний режим на рівні Європарламенту, ПА ОБСЄ, ПА НАТО, а також парламентами Естонії, Латвії, Литви, Нідерландів, Польщі, Словаччини та Чехії (Слово і Діло, 2023).

Спільним знаменником цих рішень є чітка кореляція між статусом, наданим Росії, та історичною пам'яттю і політичною волею країн-членів ЄС. Зокрема, країни, які мають власний досвід драматичного окупаційного минулого з Росією/СРСР (Балтійські країни, Польща, Чехія, Словаччина), демонструють найбільшу політичну рішучість.

З погляду європейської безпеки, повномасштабне вторгнення фундаментально підірвало основи порядку після Холодної війни (Anghel & Džankić, 2023; Anghel & Spatafora, 2025; Genschel та ін., 2023; Kragh, 2025), що посилюється військовим та інституційним тавруванням Росії як найсерйознішої та безпосередньої загрози безпеці союзників (НАТО, Стратегічна концепція 2022 року). Поразка України або вигідне для Росії припинення вогню справедливо розглядається як головний ризик для інтересів ЄС (Riddervold & Rieker, 2024). Такий сценарій створив би стратегічний прецедент для Кремля, відкриваючи шлях до ескалації військових дій у сусідніх країнах, що не є членами НАТО (наприклад, Грузія, Молдова) (Anghel & Spatafora, 2025).

Саме в цьому контексті логіка надання міжнародної допомоги Україні набуває критичного аналітичного виміру. Хоча інституції ЄС та переважна більшість членів визнають екзистенційну загрозу з боку Росії та стратегічну необхідність підтримки, фактичний розподіл і характер допомоги виявляє політичну гетерогенність, яка не може бути пояснена лише економічними можливостями країн-донорів. Натомість, вона корелює з внутрішніми політико-інституційними реаліями.

Головна гіпотеза дослідження полягає в тому, що природа політико-інституційних бар'єрів у наданні міжнародної допомоги Україні детермінована: а) Політичною орієнтацією правлячих еліт, зокрема наявністю проросійських урядових та партійних кіл (як у випадку країн, де посилюється вплив крайніх правих та популістських сил). б) Наявністю або відсутністю власного історичного досвіду драматичного окупаційного минулого з Росією/СРСР.

Таким чином, гальмування та модифікація імплементації стратегічної підтримки ЄС є не лише логістичною, а передусім політичною проблемою, яка вимагає детального аналізу кореляційних зв'язків для верифікації цієї гіпотези.

Міжнародна допомога Україні набула багатокомпонентного та інституційно-диференційованого характеру, охоплюючи військову, фінансову, гуманітарну підтримку. Аналіз обсягів та характеру цієї підтримки виявляє суттєву асиметрію, яка є ключовою для перевірки нашої гіпотези про політико-інституційні бар'єри (Jeffler & Lannebo, 2025; Foreign Policy Council "Ukrainian Prism...", 2024). За даними Кільського інституту світової економіки (Kiel Institute for the World Economy), сумарні зобов'язання інституцій ЄС та країн-членів Європи демонструють значний, а в перспективі – переважаючий внесок над США. Сукупні виділення інституцій ЄС становили \$52.1 млрд (на кінець 2024 року) (European Commission, 2024; Ferretti та ін., 2024). Хоча США залишаються найбільшим загальним донором військової допомоги, Європа демонструє рішучий стратегічний перехід від разового використання наявних арсеналів до довгострокового промислового виробництва та закупівель. Кумулятивний обсяг за контрактованої або запланованої до закупівлі військової допомоги від європейських партнерів стрімко зростає протягом 2024–2025 років і до червня 2025 року досяг \$35,1 млрд, вперше перевищивши показник США (\$30,7 млрд) (Buchholz, 2025; Ferretti та ін., 2024; Foreign Policy Council..., 2024). Цей розрив підтверджує зміну парадигми: військова допомога все більше визначається потужностями оборонної промисловості, що є чітким індикатором довгострокової

стратегічної прихильності Європи до стійкості України (Buchholz, 2025; Ferretti та ін., 2024; Jeffler & Lannebo, 2025)

Аналіз обсягів допомоги у відносному вираженні (відсоток від ВВП) виявляє значну гетерогенність серед країн-членів ЄС. Лідерами є країни Балтії та Північні країни ЄС: Данія (2.2%), Естонія (2.2%), Литва (1.8%), Латвія (1.5%). Ці показники суттєво перевищують внески великих економік. Натомість, допомога від великих європейських економік, таких як Франція (\$5.1 млрд, 0.2% ВВП) та Італія (близько 0.1% ВВП), суттєво відстає як в абсолютному, так і у відносному вираженні, що є особливо показовим з огляду на їхній економічний потенціал (Eurostat; Ferretti та ін., 2024).

Підтримка ЄС охоплює глибинну соціально-інституційну інтеграцію, зокрема активацію Механізму тимчасового захисту, який охопив понад 4.3 млн біженців (Eurostat). Співвідношення осіб, які отримали тимчасовий захист, до кількості населення є найвищим у Чехії (34.9 на 1000 осіб), Польщі (27.2) та Естонії (25.3), що прямо корелює з їхнім високим рівнем військової та фінансової допомоги (Council of the European Union; Ferretti та ін., 2024). Виявлена асиметрія не може бути вичерпно пояснена виключно економічними чинниками. Натомість, диспропорція між декларованим стратегічним пріоритетом ЄС та нерівномірною фактичною реалізацією корелює з внутрішніми політико-інституційними чинниками, висунутими у нашій гіпотезі.

Нерівномірність міжнародної допомоги корелює з посиленням антисистемних та націоналістичних фракцій усередині Європейського Союзу, які є результатом внутрішніх криз та цілеспрямованого гібридного впливу Російської Федерації (Горбулін, 2017; Лапаєв, 2018; Магда, 2017; Почепцов, 2015; Galeotti, 2016; Foreign Policy Council..., 2024). Просування проросійських наративів має на меті поляризувати настрої європейських виборців та гальмувати процес ухвалення рішень щодо стратегічної підтримки (Chastand, 2024; Foreign Policy Council..., 2024; Galeotti, 2016; Mudde, 2024). Результати виборів до Європарламенту 2024 року підтвердили цю тенденцію, демонструючи значне зростання представництва ультраправих (Chastand, 2024). Ці політико-інституційні зрушення вносять деструктивний елемент у роботу європейських інституцій та підважують консенсус щодо політики солідарності.

Політика Угорщини слугує найбільш яскравим і деструктивним прикладом політико-інституційного бар'єру, що виникає внаслідок авторитарних тенденцій усередині країни та проросійської орієнтації національних еліт (Lindström, 2025). Угорський режим використовує зовнішньополітичне блокування як центральний інструмент внутрішньої пропаганди та мобілізації. Систематичне блокування ключових рішень ЄС, зокрема відкриття переговорів України щодо вступу, є елементом державної пропаганди. Позиція Угорщини, на чолі з В. Орбаном, чітко демонструє, що у випадках, коли політична орієнтація правлячих еліт відхиляється від консолідованої позиції ЄС, це перетворюється на інституційний бар'єр, який безпосередньо впливає на швидкість та обсяги стратегічної підтримки України (Lindström, 2025).

На противагу Угорщині, існує група держав-членів ЄС, для яких допомога Україні є екзистенційним імперативом, що ґрунтується на спільному історичному досвіді та глибокому розумінні регіональної безпеки. Цей контраст верифікує другу частину нашої гіпотези. Польща, зокрема, стала ключовим логістичним хабом та одним із найбільших абсолютних донорів. Стратегічний пріоритет підтримки є прямим наслідком історичної пам'яті про імперське домінування. Для Варшави, незалежність України є критичним геополітичним буфером (Anghel & Džankić, 2023), а її суверенітет сприймається як безпосередній чинник національної безпеки Польщі. Польські еліти, попри намагання використовувати проблематику «складного історичного минулого» у передвиборчих баталіях, демонструють консенсус щодо пріоритетності колективної безпеки ЄС та НАТО над короткостроковими національними інтересами (Dyduch, & Góra, 2024).

Чехія також є яскравим прикладом аксіологічної солідарності, що ґрунтується на травматичному досвіді радянської окупації 1968 року. Цей досвід формує безкомпромісну позицію сучасних чеських еліт щодо агресії РФ. Президент Чехії, Петр Павел, активно демонструє лідерство в цьому напрямку, будучи відомим великим другом України та послідовним прихильником її швидкого вступу до ЄС і НАТО. Його позиція, як колишнього високопостав-

леного військового НАТО, підкреслює глибоке розуміння безпекових ризиків, що походять від Росії. Прага активно ініціює та підтримує військові ініціативи (наприклад, закупівля артилерійських снарядів), доводячи, що інституційна єдність у питаннях безпеки є критичною.

Країни Балтії (Естонія, Латвія, Литва) є найбільш показовим прикладом відносної підтримки (найбільша частка ВВП). Для цих країн, які пережили радянську окупацію та анексію, війна в Україні – це екзистенційна боротьба за виживання демократії. Їхня висока солідарність детермінована страхом перед прямим російським вторгненням у разі поразки України (Budrytė, 2023). Їхній досвід доводить, що короткострокові національні економічні вигоди завжди поступаються довгостроковій безпеці та збереженню демократичних інститутів (Budrytė, 2023).

Таким чином, детальний аналіз кількісних диспропорцій та якісних політичних кейсів чітко підтверджує, що внутрішні політико-інституційні реалії (історична пам'ять та ідеологічна орієнтація еліт) є визначальними чинниками у формуванні як стратегічного бачення підтримки України, так і імплементації рішень ЄС.

Висновки. Проведене дослідження досягло своєї мети та верифікувало головну гіпотезу: рівень та характер міжнародної допомоги Україні є прямою функцією внутрішніх політико-інституційних реалій держав-членів ЄС, що мають глибоке історичне та ціннісне коріння. З одного боку, інституційна відповідь ЄС на агресію ілюструє підвищену здатність Союзу до швидкого та багатогранного прийняття рішень і мобілізації ресурсів. Як зазначають М. Ріддервольд та П. Рікер, реакція ЄС була одночасно швидкою та багатогранною, включаючи заходи, що карають Росію, підтримують Україну фінансово, військово та політично, а також кроки для покращення безпеки та стійкості самого Союзу (Richter, 2025; Ridderwold, & Rikker, 2024).

З іншого боку, емпіричний аналіз виявив, що імплементація цієї системної інституційної здатності суттєво спотворюється внутрішньою політичною гетерогенністю. Контраст між деструктивним кейсом Угорщини (де домінують проросійські еліти, що використовують вето як інструмент внутрішньої мобілізації) та конструктивними кейсами Польщі, Чехії й країн Балтії (де домінує історична пам'ять та безпековий консенсус) чітко доводить, що інституційні бар'єри є політичними, а не економічними. Ця внутрішня асиметрія прямо корелює з екзистенційними ризиками для ЄС (Major та ін., 2025), де вигідне для Росії припинення вогню постає головною критичною загрозою, про що свідчать результати опитування європейських експертів (Ferretti та ін., 2024; Foreign Policy Council..., 2024; Jeffler & Lannebo, 2025; Kragh, 2025; Major та ін., 2025).

Таким чином, усунення внутрішніх політико-інституційних бар'єрів є необхідною передумовою для повного використання вже доведеної системної потужності ЄС та мінімізації екзистенційних загроз. Головний висновок статті корелює з початковою тезою: підтримка України є аксіологічною детермінантою (ціннісним чинником) безпеки ЄС, а не актом благодушності, а її гальмування є стратегічною поразкою для всього Союзу.

Для консолідації країн ЄС щодо міжнародної допомоги Україні та розбудови надійної європейської безпекової архітектури необхідна інституційна реконфігурація, яка б мінімізувала вплив деструктивних національних еліт на стратегічні рішення.

1. *Нейтралізація блокування та перехід до кваліфікованої більшості (QMV):* Сформувані механізми надання стратегічної військової та фінансової допомоги поза рамками принципу консенсусу, використовуючи формат «Коаліції Охочих» або наднаціональний рівень (через інституції ЄС), щоб нейтралізувати деструктивний вплив країн-блокувальників, таких як Угорщина.

Ініціювати обговорення переходу до кваліфікованої більшості (QMV) у зовнішньополітичних, безпекових питаннях та ключових етапах процесу розширення ЄС. Це єдиний надійний спосіб забезпечити швидкість, рішучість та ефективність прийняття рішень у кризових ситуаціях.

2. *Використання інституційних важелів тиску:* Застосувати фінансові та політичні важелі впливу (заморожування коштів ЄС, пов'язаних із верховенством права, та активація Статті 7.2 Договору про ЄС) для обмеження інституційного впливу країн, чия політика суперечить фундаментальним принципам Союзу та загрожує спільній безпеці. Це підтверджує, що верховенство права в ЄС є не лише внутрішнім питанням, а й критичним елементом зовнішньої

безпеки. Забезпечити довгострокове фінансування оборони та допомоги Україні (наприклад, інвестиції 0.25% ВВП ЄС в Україну) через європейські механізми. Це демонструє стратегічну автономію Європи та є ключовим сигналом для США про готовність Європи брати на себе повну відповідальність за власну безпеку.

3. *Зміцнення стійкості проти гібридних загроз*: Розробити узгоджену та єдину стратегію протидії проросійським наративам у країнах-членах ЄС, де зростає вплив ультраправих сил (Франція, Італія, Німеччина). Зміцнити механізми кібер- та гібридного захисту критичної інфраструктури, перейшовши до більш наступального підходу для встановлення ціни для супротивників. Ця стратегія має включати як стримування шляхом заперечення, так і стримування шляхом покарання, що є пріоритетом для експертів у контексті ризиків 2025 року.

Реалізація цих кроків є критичною передумовою превентивної безпеки Європи. Вони мають забезпечити не лише визнання України як провідного елемента безпекової архітектури ЄС, але й гарантувати системну та багатовекторну міжнародну допомогу. Крім того, необхідно поглиблювати політики внутрішньої консолідації та запобігання поляризації, оскільки остання є дедалі більш загрозливою тенденцією та ключовим важелем впливу РФ на Європу. Лише за цих умов може бути забезпечена повна суб'єктність України та її європейських партнерів за столом безпекових переговорів, недопущена наступна війна в Європі, а внутрішня єдність трансформована на ефективну зовнішню силу.

Література

- Близняк, О. А., & Гуменна, К. М. (2024). Інструменти інформаційної війни росії проти України під час повномасштабного вторгнення 2022–2024 рр. *Політичне життя*. № 2. С. 145–149. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2024.2.19>.
- Ван Херпен, М. Х. (2015). *Війни Путіна. Чечня, Грузія, Україна: Незасвоєні уроки минулого*. Vivat
- Горбулін, В. П. (2017). *Світова гібридна війна: український фронт*. НІСД.
- Кузьо, Т. (2018). *Війна Путіна проти України. Революція, націоналізм і криміналітет* (А. Павлишин, Пер.). Дух і Літера.
- Лапаєв, Ю. (2018, 8 листопада). *Марк Войдзер: «У нинішній російській гібридній війні немає нічого принципово нового»*. Український тиждень. URL: <https://tyzhden.ua/mark-vojdzher-u-nynishnij-rosijskij-hibrydnij-vijni-nemaie-nichoho-pryntsyrovovo-novoho/>
- Литвинчук, О., Шевчук, А., & Войтюк, О. (2024). Міжнародна допомога Україні в умовах війни як вид співробітництва з міжнародними організаціями. *Геополітика України: історія і сучасність*, 1(32), 239–252. DOI: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2024.1\(32\).239-252](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2024.1(32).239-252)
- Магда, Є. В. (2017). *Гібридна агресія Росії: уроки для Європи*. Київ.
- Ослунд, А., & Кубіліус, А. (2024). *Відбудова, реформування та вступ України до ЄС*. (А. Ковальчук, Пер.). Видавництво Старого Лева.
- Почепцов, Г. Г. (2015). *Сучасні інформаційні війни*. Києво-Могилянська академія.
- Слово і Діло. (2023, 23 жовтня). *Які статуси отримала росія від міжнародної спільноти за агресію проти України*. [Інфографіка]. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/10/23/infografika/polityka/yaki-statusy-otrymala-rosiya-mizhnarodnoyi-spilnoty-ahresiyu-proty-ukrayiny>
- Anghel, V., & Džankić, J. (2023). Wartime EU: consequences of the Russia – Ukraine war on the enlargement process. *Journal of European Integration*, 45(3), 487–501. URL: <https://doi.org/10.1080/07036337.2023.2190106>
- Anghel, V., & Spatafora, G. (2025, February 6). *Global risks to the EU: A blueprint to navigate the year ahead*. European Union Institute for Security Studies. URL: <https://www.iss.europa.eu/publications/commentary/global-risks-eu-blueprint-navigate-year-ahead>
- Buchholz, K. (2025, February 14). *The Countries Sending the Most Aid to Ukraine*. Statista. URL: <https://www.statista.com/chart/28489/ukrainian-military-humanitarian-and-financial-aid-donors/?srsltid=AfmBOoqY7UB7NcJt1rKEPsHOL2wifKKqoinsH0sgQUvO86iT-QR6MhPA>
- Budrytė, D. (2023). 'A decolonising moment of sorts': The Baltic States' vicarious identification with Ukraine and related domestic and foreign policy developments. *Central European Journal of International and Security Studies*, 17(4), 82–105. <https://doi.org/10.51870/YPIJ8030>
- Chastand, J. B. (2024, June 13). *European elections: The far right gained ground in EU founding countries*. Le Monde. URL: https://www.lemonde.fr/en/international/article/2024/06/13/european-elections-the-far-right-gained-ground-in-eu-founding-countries_6674740_4.html
- Council of the European Union. (n.d.). *How the EU helps refugees from Ukraine*. <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/refugee-inflow-from-ukraine/>

- Dyduch, J., & Góra, M. (2024). *Polish reactions to Russian aggression against Ukraine*. URL: <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/88324/1/978-3-031-44584-2.pdf#page=302>
- European Commission. (2024). *EU assistance to Ukraine*. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine_en
- European Commission. *Recovery and reconstruction of Ukraine*. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/recovery-and-reconstruction-ukraine_en
- Eurostat. (n.d.). *Temporary protection for persons fleeing Ukraine - monthly statistics*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Temporary_protection_for_persons_fleeing_Ukraine_-_monthly_statistics
- Ferretti, G., Irto, G., Mellace, F., Nishikawa, T., Schweigard, J., & Trebesch, C. *Ukraine Support Tracker: A Database of Military, Financial and Humanitarian Aid to Ukraine*. Kiel Institute for the World Economy. URL: <https://www.ifw-kiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/>
- Foreign Policy Council "Ukrainian Prism" & Friedrich-Ebert-Stiftung Representation in Ukraine. (2024). *Ukrainian Prism: Foreign Policy 2023: Analytical study*. Foreign Policy Council "Ukrainian Prism". URL: https://prismua.org/wp-content/uploads/2024/04/UkrainianPrism_ForeignPolicy_eng.pdf
- Galeotti, M. (2016). Hybrid War or Gibrinaya Voina? Getting Russia's non-linear military operations straight. *The Jamestown Foundation*, URL: <https://doi.org/10.1080/09592318.2015.1129170>
- Genschel, P., Leek, L., & Weyns, J. (2023). War and integration. The Russian attack on Ukraine and the institutional development of the EU. *Journal of European Integration*, 45(3), 343–360. URL: <https://doi.org/10.1080/07036337.2023.2183397>
- Jeffler, N., & Lannebo, S. (2025, June 3). *Pledges and priorities: Mapping Europe's uneven support for Ukraine* (SCEEUS Commentary No. 11). Stockholm Centre for Eastern European Studies. URL: <https://sceus.se/en/publications/pledges-and-priorities-mapping-europes-uneven-support-for-ukraine/>
- Kragh, M. (2025, August 14). *The OSCE 50 Years: A Europe Stuck In The Past* (SCEEUS Commentary No. 12). Stockholm Centre for Eastern European Studies. URL: <https://sceus.se/en/publications/the-osce-50-years-a-europe-stuck-in-the-past/>
- Kroeker, J. (2022, March 2). *The sirens of democracy: Putin's attack on Ukraine and the European idea*. New Eastern Europe. URL: <https://neweasterneurope.eu/2022/03/02/the-sirens-of-democracy-putins-attack-on-ukraine-and-the-european-idea/>
- Lindström, K. (2025, May 12). *Hungary, Ukraine and the EU: The situation and what to do* (SCEEUS Commentary No. 10). Stockholm Centre for Eastern European Studies. URL: <https://sceus.se/en/publications/hungary-ukraine-and-the-eu-the-situation-and-what-to-do/>
- Major, C., Masala, C., Mölling, C., & Puglierin, J. (2025, February 25). *How to prevent the next war in Europe: A five-point plan*. European Council on Foreign Relations. <https://ecfr.eu/article/how-to-prevent-the-next-war-in-europe-a-five-point-plan/>
- Martos, F. J. G. (2022, November 7). *What is President Putin afraid of?* Robert Schuman Foundation. URL: <https://www.robert-schuman.eu/en/european-issues/646-what-is-president-putin-afraid-of>
- Mudde, C. (2024). The 2024 EU elections: The far right at the polls. *Journal of Democracy*, 35(4), 121–134.
- NATO. (2023, February 1). *NATO Secretary General speech at Keio University, Tokyo, 01 FEB 2023* [Video]. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=fAU1aeGeEBs>
- Person, R., & McFaul, M. (2022, February 22). What Putin Fears Most. *Journal of Democracy*. URL: <https://www.journalofdemocracy.org/what-putin-fears-most/>
- Richter, F. (2025, August 18). *Europe Ramps Up Defense Procurement for Ukraine*. Statista. URL: <https://www.statista.com/chart/34997/ukraine-aid-through-defense-procurement/>
- Riddervold, M., & Rieker, P. (2024). Finally coming of age? EU foreign and security policy after Ukraine. *European Security*, 33(3), 497–516. <https://doi.org/10.1080/09662839.2024.2376616>
- United Nations. *United Nations Charter* (full text). URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>
- Williams, M. J. (2023, March 6). *How Putin's fear of democracy convinced him to invade Ukraine*. Atlantic Council. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/how-putins-fear-of-democracy-convinced-him-to-invade-ukraine/>

References

- Blyzniak, O. A., & Humenna, K. M. (2024). Instrumenty informatsiinoi viiny rosii proty Ukrainy pid chas povnomasshtabnoho vtorhnennia 2022–2024 rr. *Politychne zhyttia*. № 2. S. 145–149. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2024.2.19> [in Ukrainian].
- Van Kherpen, M. Kh. (2015). *Viiny Putina. Chechnia, Hruziiia, Ukraina: Nezasvoieni uroky mynuloho*. Vivat [in Ukrainian].

- Horbulin, V. P. (2017). Svitova hibrydna viina: ukrainskyi front. NISD [in Ukrainian].
- Kuzo, T. (2018). *Viina Putina proty Ukrainy. Revoliutsiia, natsionalizm i kryminalitet* (A. Pavlyshyn, Per.). Dukh i Litera [in Ukrainian].
- Lapaiev, Yu. (2018, 8 lystopada). *Mark Voidzher: «U nynishnii rosiiskii hibrydnii viini nemaie nichoho pryntsypovo novoho»*. Ukrainskyi tyzhden. URL: <https://tyzhden.ua/mark-vojdzher-u-nynishnij-rosijskij-hibrydnij-vijni-nemaie-nichoho-pryntsypovo-novoho/> [in Ukrainian].
- Lytvynchuk, O., Shevchuk, A., & Voitiuk, O. (2024). *Mizhnarodna dopomoha Ukraini v umovakh viiny yak vyd spivrobotnytstva z mizhnarodnymy orhanizatsiiamy*. Heopolityka Ukrainy: istoriia i suchasnist, 1(32), 239–252. DOI: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2024.1\(32\).239-252](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2024.1(32).239-252) [in Ukrainian].
- Mahda, Ye. V. (2017). *Hibrydna ahresiia Rosii: uroky dlia Yevropy*. Kyiv [in Ukrainian].
- Oslund, A., & Kubilius, A. (2024). *Vidbudova, reformuvannia ta vstup Ukrainy do YeS*. (A. Kovalchuk, Per.). Vydavnytstvo Staroho Leva [in Ukrainian].
- Pochepstov, H. H. (2015). *Suchasni informatsiini viiny*. Kyievo-Mohylianska akademiia [in Ukrainian].
- Slovo i Dilo. (2023, 23 zhovtnia). *Yaki statusy otrymala rosiia vid mizhnarodnoi spilnoty za ahresiiu proty Ukrainy*. [Infografika]. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/10/23/infografika/polityka/yaki-statusy-otrymala-rosiya-mizhnarodnoyi-spilnoty-ahresiyu-proty-ukrayiny> [in Ukrainian].
- Anghel, V., & Džankić, J. (2023). Wartime EU: consequences of the Russia – Ukraine war on the enlargement process. *Journal of European Integration*, 45(3), 487–501. URL: <https://doi.org/10.1080/07036337.2023.2190106>
- Anghel, V., & Spatafora, G. (2025, February 6). Global risks to the EU: A blueprint to navigate the year ahead. *European Union Institute for Security Studies*. URL: <https://www.iss.europa.eu/publications/commentary/global-risks-eu-blueprint-navigate-year-ahead>
- Buchholz, K. (2025, February 14). *The Countries Sending the Most Aid to Ukraine*. Statista. URL: <https://www.statista.com/chart/28489/ukrainian-military-humanitarian-and-financial-aid-donors/?srsltid=AfmBOoqY7UB7NcJt1rKEPsHOL2wifKKqoinsH0sgQUvO86iT-QR6MhPA>
- Budrytė, D. (2023). A decolonising moment of sorts: The Baltic States vicarious identification with Ukraine and related domestic and foreign policy developments. *Central European Journal of International and Security Studies*, 17(4), 82–105. <https://doi.org/10.51870/YPIJ8030>
- Chastand, J. B. (2024, June 13). *European elections: The far right gained ground in EU founding countries*. Le Monde. URL: https://www.lemonde.fr/en/international/article/2024/06/13/european-elections-the-far-right-gained-ground-in-eu-founding-countries_6674740_4.html
- Council of the European Union. (n.d.). *How the EU helps refugees from Ukraine*. <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/refugee-inflow-from-ukraine/>
- Dyduch, J., & Góra, M. (2024). *Polish reactions to Russian aggression against Ukraine*. URL: <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/88324/1/978-3-031-44584-2.pdf#page=302>
- European Commission. (2024). *EU assistance to Ukraine*. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine_en
- European Commission. *Recovery and reconstruction of Ukraine*. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/recovery-and-reconstruction-ukraine_en
- Eurostat. (n.d.). *Temporary protection for persons fleeing Ukraine - monthly statistics*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Temporary_protection_for_persons_fleeing_Ukraine_-_monthly_statistics
- Ferretti, G., Irto, G., Mellace, F., Nishikawa, T., Schweigard, J., & Trebesch, C. *Ukraine Support Tracker: A Database of Military, Financial and Humanitarian Aid to Ukraine*. Kiel Institute for the World Economy. URL: <https://www.ifw-kiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/>
- Foreign Policy Council "Ukrainian Prism" & Friedrich-Ebert-Stiftung Representation in Ukraine. (2024). *Ukrainian Prism: Foreign Policy 2023: Analytical study*. Foreign Policy Council "Ukrainian Prism". URL: https://prismua.org/wp-content/uploads/2024/04/UkrainianPrism_ForeignPolicy_eng.pdf
- Galeotti, M. (2016). Hybrid War or Gibrinaya Voina? Getting Russias non-linear military operations straight. *The Jamestown Foundation*, URL: <https://doi.org/10.1080/09592318.2015.1129170>
- Genschel, P., Leek, L., & Weyns, J. (2023). War and integration. The Russian attack on Ukraine and the institutional development of the EU. *Journal of European Integration*, 45(3), 343–360. URL: <https://doi.org/10.1080/07036337.2023.2183397>
- Jeffler, N., & Lannebo, S. (2025, June 3). *Pledges and priorities: Mapping Europes uneven support for Ukraine* (SCEEUS Commentary No. 11). Stockholm Centre for Eastern European Studies. URL: <https://sceeus.se/en/publications/pledges-and-priorities-mapping-europes-uneven-support-for-ukraine/>
- Kragh, M. (2025, August 14). *The OSCE 50 Years: A Europe Stuck In The Past* (SCEEUS Commentary No. 12). Stockholm Centre for Eastern European Studies. URL: <https://sceeus.se/en/publications/the-osce-50-years-a-europe-stuck-in-the-past/>

- Kroeker, J. (2022, March 2). *The sirens of democracy: Putins attack on Ukraine and the European idea*. New Eastern Europe. URL: <https://neweasterneurope.eu/2022/03/02/the-sirens-of-democracy-putins-attack-on-ukraine-and-the-european-idea/>
- Lindström, K. (2025, May 12). *Hungary, Ukraine and the EU: The situation and what to do* (SCEEUS Commentary No. 10). Stockholm Centre for Eastern European Studies. URL: <https://sceeus.se/en/publications/hungary-ukraine-and-the-eu-the-situation-and-what-to-do/>
- Major, C., Masala, C., Mölling, C., & Puglierin, J. (2025, February 25). How to prevent the next war in Europe: A five-point plan. *European Council on Foreign Relations*. <https://ecfr.eu/article/how-to-prevent-the-next-war-in-europe-a-five-point-plan/>
- Martos, F. J. G. (2022, November 7). *What is President Putin afraid of?* Robert Schuman Foundation. URL: <https://www.robert-schuman.eu/en/european-issues/646-what-is-president-putin-afraid-of>
- Mudde, C. (2024). The 2024 EU elections: The far right at the polls. *Journal of Democracy*, 35(4), 121-134.
- NATO. (2023, February 1). *NATO Secretary General speech at Keio University, Tokyo, 01 FEB 2023* [Video]. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=fAU1aeGeEBs>
- Person, R., & McFaul, M. (2022, February 22). What Putin Fears Most. *Journal of Democracy*. URL: <https://www.journalofdemocracy.org/what-putin-fears-most/>
- Richter, F. (2025, August 18). *Europe Ramps Up Defense Procurement for Ukraine*. Statista. URL: <https://www.statista.com/chart/34997/ukraine-aid-through-defense-procurement/>
- Riddervold, M., & Rieker, P. (2024). Finally coming of age? EU foreign and security policy after Ukraine. *European Security*, 33(3), 497-516. <https://doi.org/10.1080/09662839.2024.2376616>
- United Nations. *United Nations Charter* (full text). URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>
- Williams, M. J. (2023, March 6). *How Putins fear of democracy convinced him to invade Ukraine*. Atlantic Council. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/how-putins-fear-of-democracy-convinced-him-to-invade-ukraine/>

Анотація

Дидик О. В. Міжнародна допомога Україні в умовах війни: природа політико-інституційних бар'єрів серед країн ЄС. – Стаття.

Російська військова агресія проти України та її стратегічні наслідки для Європейського Союзу (ЄС) сформували екзистенційний виклик для усієї архітектури європейської безпеки. Стаття присвячена аналізу рівня та характеру міжнародної допомоги, що надається Україні, та її прямій залежності від внутрішніх політико-інституційних реалій держав-членів ЄС. Дослідження виходить з головної гіпотези: рівень підтримки є прямою функцією внутрішньої політичної гетерогенності, аксіологічних розбіжностей та впливу національних еліт. Для верифікації гіпотези застосовано комплексний методологічний підхід (mixed-method design), який поєднує кількісний аналіз емпіричних даних Ukraine Support Tracker (IFW Kiel) та Eurostat з якісним порівняльним політичним аналізом. Ключовим аналітичним інструментом стало порівняльне кейс-стаді, яке зіставляє деструктивний кейс Угорщини (де домінують проросійські популістські еліти, що використовують вето як інструмент внутрішньої мобілізації) з конструктивними кейсами Польщі та країн Балтії (де консолідація детермінована історичною пам'яттю та безпековим консенсусом). Також використовувався контент-аналіз для категоризації наративів гібридної війни РФ, які впливають на внутрішню стійкість ЄС.

Основні результати підтверджують двоїстий характер відповіді ЄС. З одного боку, Союз продемонстрував підвищену інституційну здатність до швидкого реагування та мобілізації ресурсів (Ridderwold, M. & Rikker, P., 2024). З іншого боку, емпіричний аналіз чітко доводить, що інституційні бар'єри, які стримують повну мобілізацію допомоги, є політичними, а не економічними, прямо корелюючи з найвищими екзистенційними ризиками, визначеними європейськими експертами на 2025 рік (Major, C. et al., 2025). Головний висновок статті полягає в тому, що підтримка України є аксіологічною детермінантою безпеки самого ЄС. На основі виявлених політико-інституційних бар'єрів сформульовано стратегічні рекомендації. Вони включають інституційну реконфігурацію: перехід до кваліфікованої більшості (QMV) у зовнішньополітичних та безпекових питаннях, використання фінансових та політичних важелів тиску (Стаття 7.2) для нейтралізації країн-блокувальників, а також створення системних, багатовекторних механізмів фінансування оборони. Критично важливим є розширення політик для внутрішньої консолідації та превенції поляризації, яку РФ використовує як ключовий важіль впливу. Реалізація цих кроків є єдиним шляхом до запобігання наступній війні в Європі та забезпечення суб'єктності ЄС на міжнародній арені.

Ключові слова: міжнародна допомога Україні, політико-інституційні бар'єри, гібридна війна та європейська безпека, внутрішня консолідація ЄС, аксіологічна детермінанта.

Summary

Dydyk O. V. International aid to Ukraine amidst war: The nature of politico-institutional barriers among EU member states. – Article.

Russian military aggression against Ukraine and its strategic consequences for the European Union (EU) have created an existential challenge for the entire architecture of European security. This study analyzes the level and nature of international aid provided to Ukraine and its direct dependence on the internal political and institutional realities of the EU member states. The research is based on the main hypothesis: the level of support is a direct function of internal political heterogeneity, axiological differences, and the influence of national elites. To verify the hypothesis, a comprehensive methodological approach (mixed-method design) was used, combining quantitative analysis of empirical data from the Ukraine Support Tracker (IFW Kiel) and Eurostat with qualitative comparative political analysis. A key analytical tool was the comparative case study, comparing the destructive case of Hungary (dominated by pro-Russian populist elites who use the veto as a tool for internal mobilization) with the constructive cases of Poland and the Baltic States (where consolidation is rooted in historical memory and security consensus). Content analysis was also used to categorize Russian hybrid warfare narratives that affect the internal stability of the EU.

The main results confirm the dual nature of the EU response. On the one hand, the Union has demonstrated an increased institutional capacity for rapid response and resource mobilization (Riddervold, M. & Rieker, P., 2024). On the other hand, empirical analysis clearly proves that the institutional barriers that constrain the full mobilization of aid are political, not economic, directly correlating with the highest existential risks identified by European experts for 2025 (Major, C. et al., 2025). The main conclusion of the article is that support for Ukraine is an axiological determinant of the security of the EU itself. Strategic recommendations were formulated on the basis of the identified politico-institutional barriers. They include institutional reconfiguration: the transition to a qualified majority (QMV) in foreign policy and security matters, the use of financial and political levers of pressure (Article 7.2) to neutralize blocking member states, as well as the creation of systemic, multi-vector defense financing mechanisms. It is critically important to expand policies for internal consolidation and prevention of polarization, which the Russian Federation uses as a key lever of influence. The implementation of these steps is the only way to prevent the next war in Europe and ensure the subjectivity of the EU in the international arena.

Key words: international aid to Ukraine, politico-institutional barriers, hybrid warfare and European security, internal consolidation of the EU, axiological determinant.

Дата першого надходження рукопису до видання: 23.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 22.10.2025

Дата публікації: 21.11.2025